

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES BASED ON DIALOGUE
TO ENHANCE DEMOCRATIC BEHAVIORS ON RESPECTIVE ETHICS
FOR GRADE VIII STUDENTS

รัชฎาภรณ์ นันทเสน^{1*} ศุภสิทธิ์ ตัณนา² และวาริรัตน์ แก้วไธ³
Ratchadaporn Nantasen^{1*} Supasit Tana² and Wareerat Kaewurai³

^{1,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

²คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,3}Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand

²Faculty of Social Sciences, Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: pu220758@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อสร้างและหาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิด สุนทรียสนทนา 2) เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา โดย 2.1) ศึกษาพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2.2) เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน คุณธรรมหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา เป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นสร้างและหาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนวคิดสุนทรียสนทนา 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจและฟังอย่างลึกซึ้ง 2) ขั้นการนำเสนอด้วยหลักการ เคารพ 3) ขั้นฝึกปฏิบัติด้วยการห้อยแขวน และ 4) ขั้นการสื่อสารด้วยเสียงของเรา จำนวน 12 ชั่วโมง ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อหาดัชนีประสิทธิผล เครื่องมือที่ได้ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้และแผนการ เรียนรู้ แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านคุณธรรม ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนวัดจันทร์ ตะวันออก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง แบบแผนการวิจัย คือ One Group Pretest-Posttest Design สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ ประเมินว่ากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา มีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.66) และแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.54) และเมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง พบว่า

กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา มีดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.5573 แสดงถึงกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นทำให้เกิดความก้าวหน้าในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 55.73

2. การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า

2.1 พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนาในภาพรวมมีการปฏิบัติบ่อย ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.37) โดยด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.45)

2.2 พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม

Abstract

The purposes of this research were 1) to construct and find the effectiveness Index of leaning activities based on dialogue to enhance democratic behaviors on respective ethics of grade VII students, and 2) to study the results of using learning activities based on dialogue as followed: 2.1) study the competency of enhance democratic behaviors on respective ethics for grade VIII students, and 2.2) compare the competency of enhance democratic behaviors on respective ethics after and efficiency criteria 80. The were two steps of research and development as follows. The first step was developing and finding the effectiveness Index of leaning activities based on dialogue contain with four steps 1; The attention and deep listening. Step 2; Presentation material and respecting. Step 3; Practicing and suspending. Step 4; Voicing. The researcher created learning activities for 12 hours. Development and evaluation of their suitability by five experts and then activities were used with grade VII students to find the Index of the effectiveness. The research instrument were leaning activities based on dialogue to enhance democratic behaviors on respective ethics. Behavior recorded observation. The second step implementing learning activities based on dialogue. The example groups of this research, employed by purposive sampling, was 40 grade VII students, Watjantawanook School who was studying semester 2, academic year 2015. One Group Pretest–Posttest Design. The statistics used for data analysis were the mean, the standard deviation, and t – test dependent.

The results were as follows:

1. Learning activities based on dialogue to enhance democratic behaviors on respective ethics of grade VII students. The evaluation by experts showed that this activities were suitable at high level ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.66), learning activity based on authentic learning plans were suitable after highest level ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.54). When using the activities with the sample group, it found the learning activities based on dialogue had the Index effectiveness of the ability as 0.5573

represents learning activities developed to make progress to enhance democratic behaviors on respective ethics percentage which accounted for 55.73.

2. The results of the study of using the developed learning activities were:

2.1 Democratic behaviors on respective ethics for grade VIII students after learning activities based on dialogue. Overall, a practice frequently ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.37) by respect for the rights of other had the highest ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.45)

2.2 Democratic behaviors on respective ethics for grade VIII students after learning activities based on dialogue were higher criteria percentage, which accounted for 80 with the activities at the level of .05

Keywords: Learning Activity, Based on Dialogue, Enhance Democratic Behavior on of Respective Ethics

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (Ministry of Education, 2008, pp. 114-118) กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสาระหนึ่งที่ระบุไว้ในหลักสูตรในสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมกำหนด สาระต่างๆ ไว้ 5 สาระ คือ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก โดยเฉพาะสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีเนื้อหาเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย ให้มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาลดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมไทยและสังคมโลก

กระบวนการ Dialogue ที่รู้จักกันในชื่อ “สุนทรียสนทนา” ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับรากฐานจิตใจของบุคคล เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดและการทำความเข้าใจปัจจัยแวดล้อมที่หลากหลายอย่างสมดุลและเป็นระบบ อันเป็นผลมาจากสติปัญญาร่วมที่เกิดขึ้นในกลุ่มคนที่มีความศักยภาพกว้างไกลกว่าศักยภาพของความคิดสติปัญญาของปัจเจกบุคคลทำให้เกิดการพัฒนาในระดับกลุ่ม ชุมชน และสังคม ในที่สุดสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นอย่างซ้ำๆ เป็นไปด้วยความมั่นคง และสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องตามมา (Pinitjitsamut, 2009) ในยุคที่ผู้คนสื่อสารเร่งรีบและฉับไว เราจำเป็นต้องหยุดพักกันให้มากขึ้น รับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และรู้เท่าทันปฏิกิริยาภายในใจของเรา เพื่อที่จะเข้าใจผู้อื่น และอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เราฟังได้ดีขึ้นทั้งเสียงของผู้อื่นและเสียงในใจเรา ก็คือ (dialogue) หรือที่บางคนเรียกว่า “สุนทรียสนทนา” (Suwannabuppa, 2010, p. 2) ในกระบวนการตามแนวคิดสุนทรียสนทนา หรือ ที่เรียกว่า Dialogue นั้นเป็น

วิธีการที่นำไปสู่การคิดร่วมกันของมนุษย์การคิดในกระบวนการนี้ ก็มีใช้เพียงแค่การคิดที่เราเคยชินเป็นปกติ แต่เป็นการคิดที่ทำงานไปอย่างควบคู่กับการเปิดประสาทการรับรู้ของตนเองอย่างเต็มที่ ให้ความรู้สึกรับรู้ของตนเองนำเข้ามา ข้อมูลเพื่อการคิด โดยอาศัยการทอดเวลาออกไปเพื่อให้กลไกธรรมชาติในตัวมนุษย์ทำงานได้อย่างเต็มที่อย่างเป็นอิสระ กระบวนการ Dialogue ที่อธิบายมา ณ ที่นี้จึงเป็นการประยุกต์แนวคิดตามแนวคิดของ David Bohm (as cited in Wangwinyu, 2009, p. 46) เหมาะสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการระดมความคิด และแก้ปัญหาความขัดแย้งในระดับบุคคล โดยใช้หลักการที่ 1 ฟังอย่างลึกซึ้ง (deep listening) ฟังอย่างลึกซึ้งนอก/ในสมดุ/ผ่อนคลาย หลักการที่ 2 การเคารพ (respecting) เคารพ ปันพื้นที่ไม่ก้าวก่าย หลักการที่ 3 การห้อยแขวน (suspending) ทดแทน การตรวจสอบ สมมติฐาน การตัดสินใจ และหลักการที่ 4 เสียงภายใน (voicing) เปิดเผยเสียงภายใน ปี้ง ฉับพลัน ญาณทัศนะ (Pinitjitsamut, 2009, p. 4) นี่จึงเป็นอีกหนึ่งวิธีการที่จะทำให้การพูดคุยถ่ายทอดเรื่องราว พัฒนาขึ้น และนำไปสู่ประสบการณ์ใหม่ของการสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้งสู่กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้ฟังประสงค์ของนักเรียน เพื่อการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (Semahasarn, et al., 2009, p. 15) การวรรรรม หมายถึง การมีความเคารพซึ่งกันและกันการประพฤตินั้นเป็นผู้มีคารวธรรม ปฏิบัติได้ ดังนี้ 1) เคารพสิทธิของผู้อื่น เช่น ไม่ทำร้ายผู้อื่นโดยเจตนา ไม่เอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียชื่อเสียง เป็นต้น 2) เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เช่น ควรฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความตั้งใจและไตร่ตรองก่อนตัดสินใจว่าจะเชื่อหรือไม่เชื่อ และไม่ควรมีถือถือความคิดเห็นของตนเองว่าถูกเสมอไป และ 3) เคารพกฎระเบียบทางสังคม เช่น ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป็นนโยบายให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัด จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายให้โรงเรียนปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียนทุกชั้นทุกคน ทั้งด้านวิถีประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดคุณธรรมที่ต้องการเน้น 3 ประการ คือ ด้านคารวธรรม สามัคคีธรรมและปัญญาธรรม การฝึกฝนวิถีประชาธิปไตยในห้องเรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นต้องให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน โดยนำมาสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเข้าไปในเนื้อหาวิชาจะช่วยให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (Office of the National Primary Education, 1997, pp. 50-51)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม ที่สำคัญได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบในการสั่งสอน อบรมเด็กนักเรียนและเยาวชนของชาติ ให้เป็นพลเมืองที่ดีสู่สังคมซึ่งในปัจจุบันค่อนข้างจะสลับซับซ้อนมากขึ้นทุกวัน พร้อมกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดดจนส่งผลทำให้เกิดปัญหาทางสังคมขึ้นตามมามากมาย จึงได้มีการศึกษาเรื่องพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม เพื่อเป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตจริง มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดความสุขในการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนๆ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อมของสังคม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญญา มีความสามัคคีและเป็นผู้ที่รู้จักการมีสัมมาคารวะให้เกียรติผู้อื่น ยอมรับความสามารถของคนอื่น อันจะส่งผลดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดย
 - 2.1 ศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 - 2.2 เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

วิธีดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อสร้างและหาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา
2. แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 สร้างความสนใจและฟังอย่างลึกซึ้ง ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการนำเสนอเนื้อหาด้วยหลักการเคารพ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติด้วยการท้อยแขวน และขั้นตอนที่ 4 ขั้นการสื่อสารด้วยเสียงของเรา

1.2 ดำเนินการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 แผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เวลาในการเรียน จำนวน 12 ชั่วโมง

1.3 นำกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Srisa-ard, 2002, pp. 105-106) นำมาปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญ

1.4 นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ปรับปรุงแล้วไปหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I)

1.4.1 ทดลองย่อยใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 3 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา เวลา และสื่อที่

1.4.2 ขั้นทดลองภาคสนามใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน เพื่อพิจารณาหาดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

1.5 แก้ไขปรับปรุง จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ฉบับสมบูรณ์

2. แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

2.1 กำหนดกรอบเนื้อหาและหัวข้อที่ต้องการประเมิน

2.2 สร้างแบบประเมินเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และปลายเปิดในส่วนท้าย โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ (Srisa-ard, 2002, p. 103)

2.3 นำแบบประเมินที่สร้างไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ ความชัดเจนทางภาษา และความถูกต้องตามเนื้อหา นำมาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การประเมินความเหมาะสมกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ส่งกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้, แบบประเมินความเหมาะสมกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เชี่ยวชาญ

1.2 รับกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้, แบบประเมินความเหมาะสมกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ คืนมาจากผู้เชี่ยวชาญ

1.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมกิจกรรมการเรียนรู้และแบบประเมินความเหมาะสม แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรับปรุง

2. การหาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอน ดังนี้

2.1 นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 3 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา เนื้อหา เวลาและสื่อที่ใช้

2.2 นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน เพื่อพิจารณาไปหาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในการทดลองเรียนและหลังเรียน แล้ววิเคราะห์ผล

2.3 จัดพิมพ์แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ปรับปรุงฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประเมินความเหมาะสมกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำผลของการให้คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มาทำการวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.2 นำคะแนนที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดค่าเฉลี่ยไว้ 5 ระดับ ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามแนวของ Srisa-ard (2002, p. 103)

2. การหาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยสูตรการหาดัชนีประสิทธิผล (Kitrakarn & Pattiyathani, 2002, pp. 32-36)

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสังเกตพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกตพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม จำนวน 60 ข้อ จำนวน 3 ด้าน ด้านละ 20 ข้อ

1.2 แบบสังเกตมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดระดับพฤติกรรมออกเป็น 5 ระดับ คือ 5 บ่อยมาก 4 บ่อย 3 บางครั้ง 2 น้อย และ 1 ไม่เคยเลย (Srisa-ard, 2002, pp. 72-73)

1.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมที่สร้างขึ้น เสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้จากการเจาะจง เพื่อพิจารณาแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

1.5 นำแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ห้องเรียน

1.6 นำคะแนนที่ได้มาหาคุณภาพของเครื่องมือ คือ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สูตรที (t-test) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ Cronbach (Srisa-ard, 2002, pp. 97-99) พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9327

1.7 นำแบบสังเกตพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม ที่มีผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ ใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยทำความเข้าใจกับผู้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ได้แก่ ครูประจำชั้น ครูผู้สอน เกี่ยวกับความหมายของขอบเขตของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียน เครื่องมือและวิธีการให้คะแนน เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

1. กำหนดพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม คือ เคารพสิทธิของผู้อื่น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และเคารพในกฎระเบียบของสังคม จำนวน 3 ด้าน ด้านละ 10 รายการ ถือว่าเป็นคะแนนพฤติกรรมก่อนทดลอง (Pretest)

2. ขึ้นทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเวลา 12 ชั่วโมง

3. เมื่อเสร็จสิ้นการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แล้วจึงทำการประเมินหลังการเรียนรู้ (Posttest) ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรมชุดเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรมของนักเรียนแต่ละคน ทั้งพฤติกรรมก่อนทดลองและหลังการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนาที่ผู้สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน แล้วหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Srisa-ard, 2002, pp. 102-103)

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรมหลังเรียนกับเกณฑ์ โดยใช้สถิติ t-test ไม่เป็นอิสระแก่กัน (Dependent Sample) (Srisa-ard, B. (2002, p. 112)

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการสร้างและหาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้กิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 กิจกรรม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) เรื่อง พัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตย จำนวน 3 ชั่วโมง 2) เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยด้านคารวธรรม จำนวน 4 ชั่วโมง และ 3) เรื่อง สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ จำนวน 5 ชั่วโมง มีขั้นตอนการเรียนรู้ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นสร้างความสนใจและฟังอย่างลึกซึ้ง ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการนำเสนอเนื้อหาด้วยหลักการเคารพ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติด้วยการห้อยแขวน และขั้นตอนที่ 4 ขั้นการสื่อสารด้วยเสียงของเรา

2. การตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 การตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.66)

2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.54)

2.3 การตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา เวลาและใช้กับนักเรียน จำนวน 3 คน ด้านเนื้อหามีความเหมาะสม ด้านภาษาข้อความพิมพ์ผิด แก้ไขคำพิมพ์ผิด ด้านเวลาน้อยเกินไปปรับความเหมาะสมระหว่างเนื้อหากับเวลาให้เหมาะสม และด้านสื่อไม่ชัดเจนทำให้ไม่น่าสนใจได้ปรับความชัดเจนของสื่อให้น่าสนใจ

2.4 การตรวจสอบค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 35 คน พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.5573

ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้

1. พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตาราง 1 แสดงผลการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา

พฤติกรรมประชาธิปไตย	ก่อนการใช้กิจกรรม			หลังการใช้กิจกรรม		
	$\bar{X}$	S	ระดับปฏิบัติ	$\bar{X}$	S	ระดับปฏิบัติ
1. ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น	4.01	0.50	บ่อย	4.34	0.45	บ่อย
2. ด้านการเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น	3.97	0.56	บ่อย	4.31	0.44	บ่อย
3. ด้านการเคารพกฎระเบียบทางสังคม	3.88	0.48	บ่อย	4.26	0.40	บ่อย
เฉลี่ยรวม	3.96	0.45	บ่อย	4.30	0.37	บ่อย

จากตาราง 1 พบว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับบ่อย ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.37) โดยการเคารพสิทธิของผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.45)

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรมหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทณากับเกณฑ์ร้อยละ 80

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การทดสอบ	n	X	$\bar{X}$	S.D.	% of Mean	t	p
การเคารพสิทธิของผู้อื่น	40	50	43.50	4.43	87.00	5.00*	0.0000
เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น	40	50	43.05	4.42	86.10	4.36*	0.0000
เคารพกฎระเบียบทางสังคม	40	50	42.83	3.91	85.65	4.57*	0.0000
รวม	40	150	129.10	11.17	86.07	5.15*	0.0000

*p < .05

ตาราง 2 พบว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การสร้างและหาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.66) และตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.54) เพราะผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน และได้พัฒนา

กิจกรรมการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบกับผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนาที่มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และมีความยากง่ายเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยอาศัยหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการสร้างจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ Suwanarpa (2011, pp. 116-170) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ปลายทางของการเรียนการสอนครั้งนี้ จำเป็นต้องให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอนที่มีลำดับขั้นสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน และขั้นตอนการสอนโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาตามแนวคิดของ David Bohm (as cited in Wangwinyu, 2009, pp. 20-53) นำมาประยุกต์เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความเหมาะสมมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบเนื้อหา ภาษา เวลาและสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 เรื่อง มีเนื้อหาที่เหมาะสม น่าสนใจ พร้อมทั้งดำเนินการแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 35 คน พบว่า ดัชนีประสิทธิผล พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.5573 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 55.73 สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้สอดคล้องกับ Kitrakarn and Pattiyathani (2002, pp. 30-35) ที่ให้ความหมายของเกณฑ์การหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้หรือสื่อที่สร้างขึ้นว่าคุณภาพหรือไม่ ในทำนองเดียวกันกับงานวิจัย Disathaporn (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้สุนทรียสนทนาและการสื่อสารอย่างสันติ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารภายในครอบครัวของผู้ปกครองเยาวชนผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติด ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนาสามารถสื่อสารภายในครอบครัวอย่างสันติได้ และประกอบกับของ Chumpeeruang, et al. (2013) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกระบวนการสุนทรียสนทนาสำหรับนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง นักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง การเคารพคุณค่าความเป็นมนุษย์ และพยาบาลแบบองค์รวม

2. การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม ในแต่ละด้านของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 4.30 โดยพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของการเคารพสิทธิของผู้อื่นมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.34

เมื่อนำกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง แล้วเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา พบว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 86.07 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจ มีความพยายามที่จะสื่อสารปฏิบัติให้เกิดการฟังอย่างลึกซึ้ง หรือทำงานร่วมกัน สามารถนำเสนอมุมมองของตนเองโดยทุกคนตั้งใจฟังด้วยความเคารพไม่ยึดติดกับความคิดของตนเองเป็นหลัก มีการคิดไตร่ตรองใคร่ครวญเรื่องราวจนเกิดความคิดใหม่ ซึ่งเป็นไปตามหลักการ

ห้อยแขวน ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rodchueajeen (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: การประยุกต์ใช้เทคนิคการจัดเก็บข้อมูลแบบสนทนากลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา นักเรียนที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีคะแนนทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และผู้เรียนจะเห็นคุณค่า เห็นความหมายของการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น ดังที่ Semahasarn, et al. (2009, p. 15) กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย หมายถึง การปฏิบัติตนเป็นคนดีโดยยึดหลักประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิต เช่น การทำงานร่วมกัน เคารพซึ่งกันและกัน ช่วยกันทำงานและช่วยกันแก้ปัญหาต่างๆ ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dangkird (2012) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายนอกรอบ 2 พบว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยรายด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากการวิจัยซึ่งสรุปว่า หลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เป็นสิ่งยืนยันได้ว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมทั้งการเรียนรู้และการปฏิบัติจริง ในส่วนของประสิทธิภาพของกิจกรรมก็ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ จึงน่าจะถือได้หากว่าจะมีการนำไปใช้เป็นแนวทางหนึ่งที่เป็นประโยชน์ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นสามารถยืดหยุ่นได้หลายแนวทาง เพียงแต่จัดให้น่าสนใจ มีคุณค่า และที่สำคัญคือ ควรเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง เพื่อมุ่งเน้นพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม ด้านการเคารพกฎระเบียบทางสังคมมีพัฒนาการหลังเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนอย่างเต็มที่และนักเรียนมีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริง ได้มีพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างเห็นได้ชัดในการปฏิบัติตนหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมในด้านของการเคารพสิทธิของผู้อื่นมีพัฒนาการทางพฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด เนื่องจากการจัดกิจกรรมบางเรื่องไม่ได้แสดงออกให้นักเรียนเห็นได้ชัดเจนว่าสิ่งนี้คือการไม่เคารพสิทธิของผู้อื่นหรือเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่นไปได้โดยที่ไม่รู้ตัวจากการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งบางพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติในชีวิตประจำวันอาจจะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่นได้โดยไม่รู้ตัว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตย ให้ครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ คุณธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม

2.2 การศึกษาและพัฒนากิจกรรมในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยจากโรงเรียนสู่ชุมชน เพื่อพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

References

- Chumpeeruang, S., Wattanatorn, A., Hingkanont, P., & Keawurai, W. (2013). Development of curriculum to enhance desirable characteristics through dialogue for nursing students. *Journal of Education Naresuan University*, 15(3), 9-15. (in Thai)
- Dangkird, W. (2012). *The study of democratic in Mathayomsuksa III the secondary educational service area office 2 the assessment standard of education round 2* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Disathaporn, C. (2011). *Development of a non-formal education activity model based on bohm's dialogue and nonviolent communication to enhance intra-familial communication ability of drug rehabilitation youth's parents* (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Kitrakarn, P., & Pattiyathani, S. (2002). Effectiveness Index: E.I. *Journal of educational measurement Mahasarakham University*, 8, 32-36. (in Thai)
- Ministry of Education. (2008). *The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. (in Thai)
- Office of the National Primary Education. (1997). *A handbook of teaching and learning in developing democracy in school*. Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao. (in Thai)
- Pinitjitsamut, M. (2009). *Dialogue: science of creating wisdom in human*. Samut Prakan: Jong Raroen Offset. (in Thai)
- Rodchueajeen, M. (2011). *A research and development of learning activities plans on social studies, religion and culture subject group for life skills development of lower secondary school students: an application of dialogue data collection technique* (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Semahasarn, A., et al. (2009). *Social Buddhism and cultural Grade 5* (3rd ed.). Bangkok: Aksorn Charoenthat. (in Thai)
- Srisa-ard, B. (2002). *Basic Research* (7th ed.). Bangkok: Suweeriyasan. (in Thai)
- Suwanarpa, S. (2011). *Teaching document in a subject of learning system*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Suwannabuppa, P. (2010). *A handbook of organizing dialogue*. Nakhon Pathom: The Institute of Human Rights and Peace Studies (IHRP). (in Thai)
- Wangwinyu, W. (2009). *Dialogue* (2nd ed.). Bangkok: Offset Creation. (in Thai)